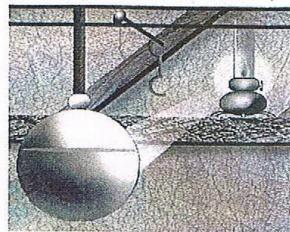

LÆR, SKO OG SKINN

PRIS KR. 50,-

ET UAVHENGIG BLAD OM SKINN, LÆR, KUNST, HÅNDTVERK, KULTUR, HANDEL, INDUSTRI

NR. 1-2007

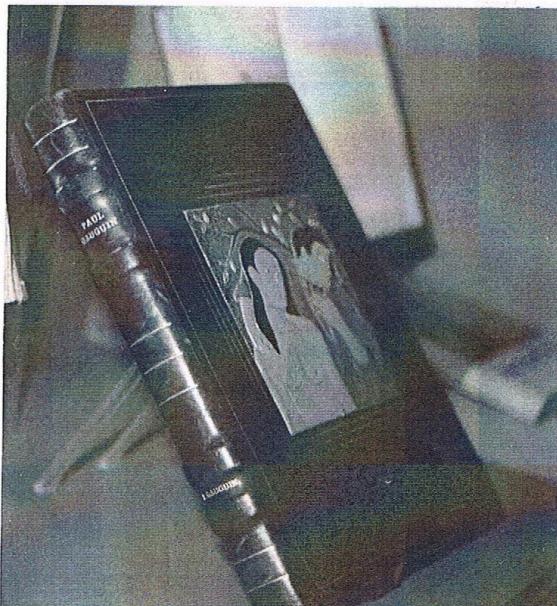
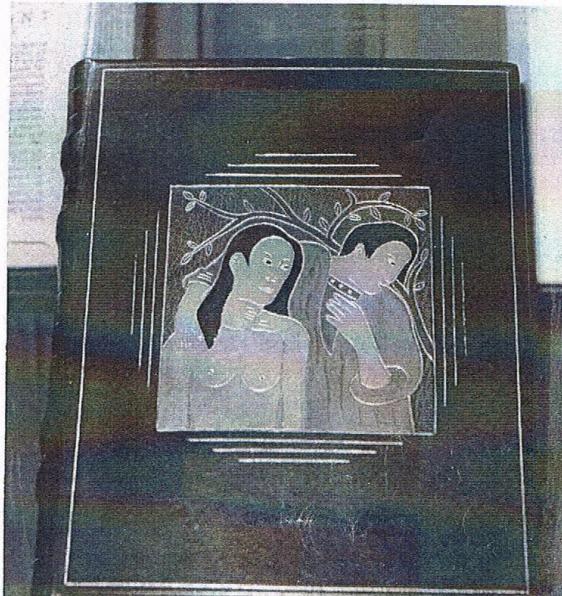
PUBLISERT AV: ALF LUNEBORG

ISSN: 1502-2501

Forsidens avfotograferte arbeide

i denne utgave av bladet har en mangfoldig historie. Om Paul Gauguin, den store franske maleren, skrev hans sønn, Pola Gauguin en bok som ble utgitt i mange varianter. Deriblant kom en helskinns innbundet utgave i 1937 som hadde et flott gyllenlærers arbeide på forsiden med en kopi av et sydhavsmotiv etter den store franske maler.

Bakgrunn i motivet har en mørk gønn farve, grenen er en holdt i mørk brun, kledsel i lysere brun, hår i sort og mannens skjortebryst i en dus rød og tuch av blå mens all hud synes å bygge på skinnets naturlige beskaffenhet. Alle konturer, linjer, skrift og snittet er holdt i gyllenlærers gull. Det er et i øyenfallende arbeide som i sin relative enkelhet nesten er gedigent i kombinasjon med den lød og glans som ennå finnes i skinnet som har fått en mørk brun innfarving, samt at bokryggen er "oppføyet" på gammeldags måte enten ved at heftetråden ikke er innsaget i bokryggen men ligger utenpå og danner en forhøyning, eller den er gjort med(?) kartongpapp på Ørenberg Bokbinderi.

Ørenberg Bokbinderi

Boken var satt og bundet på Ørenbergs Bokbinderi. Det ble startet av Anders Ørenberg **født på Eidskog i 1872 og som ble mestersvenn hos den første norske kvinnelige bokbindermester, frøken Marie Hansen i 1898.** Han dannet eget firma, Ørenberg Bokbinderi i 1905 og når han ***døde i 1934 overtok hans to sønner. Firmaet opphørte i slutten av 1960 årene da nye eiere overtok under det samme navn inntil det i dag heter**** Julius-Ørenberg Bokbinderi A/S.

*****Boken var utstilt på Universitets biblioteket i 1997 i anledning bibliofilklubbens 75 års jubileumsutstilling som het < Bok og samlere>.

Kildehenvisning:

- * Utstillingskatalog, Bibliofilklubbens 75år, UB
- ** Bokbindernes Blad, nr.3, Mai-Juni, 1912
- *** Bokbindermesteren, Januar, 1934
- **** Internett, Julius-Ørenberg Bokbinderi A/S
- ***** Utstillingskatalog, Bibliofilklubbens 75 år, UB.

ADRESSE: LÆR, SKO OG SKINN, KIRKEVEIEN 129 B, 0361 OSLO

Fra redaksjon.

Noe av det mest utrolige i denne utgaven av bladet er fotokopien av et 700 år gammel veskelokk som ble funnet under utgravningsene på Sørenga i Oslo og som egentlig i seg selv er nok uten noen kommentar. Men litt skjer jo omkring et slikt veskelokk på forskjellig måte. Og <Verkstedkroken> og to sider midt i bladet er viet dette. Mye annet følger med også i dette bladet eller bladfillen som begynner og finne en slags form og profil kansje. Det er blitt omkring et halvt år siden siste utgave ramlet ned i postkassene. Og det ser ut til at Lær,Sko og Skinn skal klare og komme ut et par ganger i året. Ved siste utsendelse av bladet kom fire,fem blader i retur og grunnene virket til å være at adressene var utgått. Om det er slik at det er hyggerlig når bladet dukker opp i postkassen så husk å meld fra om flytting. Det er dyrt nok og sende ut blader som ikke når frem dit de skal. Ellers er et nyt tilbud et årsabonnement til kr.75 for to utgaver. Lær,Sko og Skinn er i dag et av de få spesialblader som gir perspektiver og synsvinkler på utviklingen innen skinn,lær,kunst og håndtverk. Løssalgspisen vil fortsatt være kr.50.

red.

Innhold

Side 1, Foto av bok om Paul Gauguin, av Pola Gauguin, tekst.S.2, Fra redaksjon, Innhold, Til salgs hos Lær,Sko og Skinn. S.3, Maarja Undusk's kunst. S.4 Fotoserie om hvordan bygge en heftelade. S.5, Tekst< Heftelade til bokbinding>, Maroquin Skinnpleie. S.6 Flikkeid Salmakeri. S.7, Foto,skoveske av Gisle O. Haaland. S.8, Fotoglimt fra Villmarksmessen 2007 Hamar, S.9, Fotoglimt fra Villmarksmessen, 2007,Lillestrøm. S.10, Foto, veske av Ebba Mork, S.11, Salmakeren på Årvoll Gård, Morten Juel Brauer. S.12, Foredrag i kulturhistorisk Museum. S.13, Kort samtale med Arkeolog Lise Marie Bye Johanssen. S.14 Lone Star Leathercrafters. S.15, Tur til Island. S.16 Antallet Skomakerforetninger, S.17, Gamle resepter og oppskrifter. S.18 Nytt fra C.Hansen A/S. S.19, Lydia Ignatenkova. S. 20, Som tiden går. S.21, Ord omkring musikk og bok. S.22, Kronikken;< Bidrag til historien om Leeder-Gilde E.V. S.23, Foto; <Bidrag til historien om Leeder-Gilde E.V.. S.24, Gammel norsk kvinnesaddel fra 1846.

Verkstedkroken,Bilag; S.1, Foto av veskelokk, funnet under de arkeologiske utgravninger på Sørenga i Oslo. S.2, Artikkelen;< Omkring veskelokket funnet under de arkeologiske utgravniner på Sørenga i Oslo>. Artikel,< Ellers mener Lær,Sko og Skinn>. Ellers medfølger i denne utgave; standard bestillingsseddel og huskelapp.

Til salgs hos Lær,Sko og Skinn

Ennu er det mulig og få kjøpt de to utgaver som kom ut i 2006, Nr.1 og 2 samt Lær,Sko og Skinn Lommelæksikon.
Prisene pr. blad er vanlig løssalgspris kr.50 pr. stykke og kr. 150 for lommelæksikon. I tillegg kommer porto.

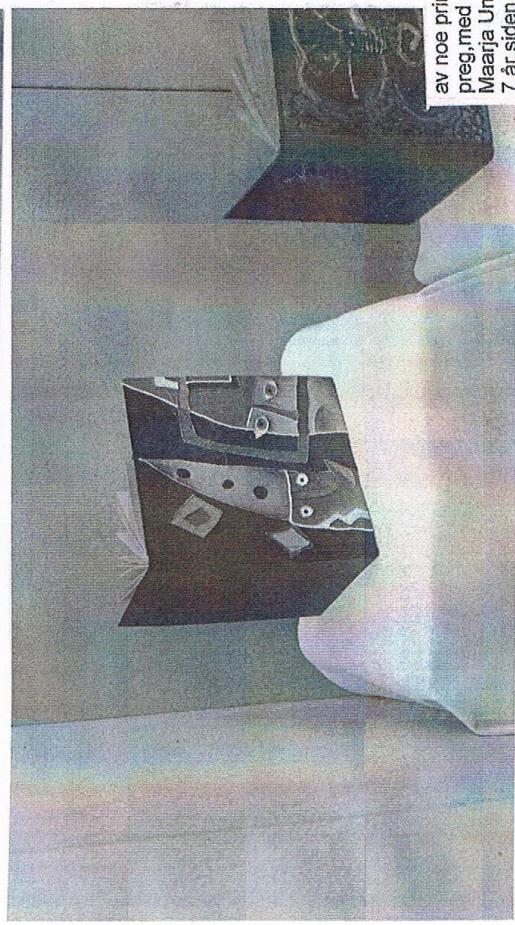
Lær, Sko og Skinn spesialtilbud

Samlet for to blader og et lommelæksikon
kr. 175 inklusive porto.

Maaria Undusk's kunst.

Bøker kan være så mangt; også kunstverk som de på fotoene her, en uirklig blanding av bok, bildeskjært og skulptur, alt etter øynene som ser. Bøkerne på foto øverst til høyre og venstre er henimot metteren høy og på forunderlig vis signaliserer de i et tidiøst språk gjennom permens forside noe om menneskernes drømmer, helt uten et ord og med anstrøk av noe primitivt magiskt billedlig over seg... Boken på foto til venstre har et mer moderne preg, med et par klovnar i motivet? Kunstnerinnen som har laget disse arbeider heter Maaria Undusk og kommer fra Estland. De var utstilt på Leather 2000 i Nederland for 7 år siden og utgjorde den gang arbeider av den estiske avantgard generasjon.

Heftelade til bokbinding

Heftelade til bokbinding

En enkel heftelade til bokbinding kan man lage seg av enkle remedier (foto 1), bestående av en treplate 50 cm lang, 30 cm bred, 2 cm tykk. Fire stykker list 50 cm lang ca. 2,5 cm bred og like tykk som breitt. Et stykke gjengestål på ca 1 meter, 0,8 cm-1 cm tykt som deles i to til stendere. Videre trenger man 4 passende muttre, 6 stoppskiver, 2 vingemuttre, det hele passende til gjengestålets tykkelse samt to litt større stoppskiver til bruk under vingemutturene. Skruer eller dykkert brukes til å feste listverk.

Listene under brettet festes først (foto 2) Mål 6,5 cm fra på begge kortsiden og legg listene tvers over og spikre eller skru de fast.(Litt trelim kan være bra og feste de først med).La disse stikke ca. 3,5 cm ut fra ene langsiden på brettet slik at når list i forkant festes til de utstikkende ender så blir det ca 1 cm mellomrom til å hefte tråden fast gjennom.(foto 3).

Hull til stenderne (foto 4) måles 3,5 cm fra kortsiden av brettet og ca. 1,5 cm inn på brettet fra langsiden. (på undersiden).En drill,benkborremaskin o.l. kan brukes sammen med en passende borr . Stenderne festes (foto 5) med en mutter og stoppskive over og under. Stoppskiven legges mellom mutter og trewerk. Foto 6 viser stenderne festet. Hullene til trådlisten på stenderne (foto 7) kortsiden like langt inn som på brettet. Disse hull kan godt være en eller to mm større så listen gir lett opp til stenderne.Husk også at trådlisten kommer så loddrett kant i kant med brettkanten så mulig.De to litt større stoppskiver brukes her mellom tre og vingemutturene som skal regulere høyden mellom brett og trådlist. Kroker og stengespik (foto 8) til å knytte opp heftebånd el.tråd med kan lages av ca 3 mm akselstål (stang) som kan kjøpes i en jernvare eller hobbyforetning. De bør være en ca 10 cm lange når de bøyes til ønsket form. Den ferdige heftelade (foto 9) montert med heftebånd.

Prisen på en slik enkel heftelade kommer på omkring 300 kroner mens en vanlig fabrikklaget standard heftelade kommer på omkring 3500 kroner. Vel må man si de er av en annen kvalitet men man er godt hjulpet i utgangspunktet ved å lage seg en slik heftelade som her beskrevet dersom man har en bok eller flere liggende som kunne trenge ny sying og omslag. Eller like til til dumpe bort i et oppdrag med gjevinst av klingende mynt i kassen.

Maroquin Skinnpleie

Bladet gjør oppmerksom på denne lærbalsam og lærvaselins som er utviklet i konserveringsverskstedet til det tyske lærmuseum i Offenbach og som har vært i bruk der i museum og bibliotek i over 40 år bl.a. til nettopp og gi nytt liv til uttørrede skinn bokrygger og innbindinger og som her i landet er brukt den del tid på lignende vis med glimrende resultat og som hvistnok kun er og få kjøpt på Norli Antikvariat i Oslo, tel: 22200140 el. 22200155. Prisen er kr. 300 for begge komponentene .

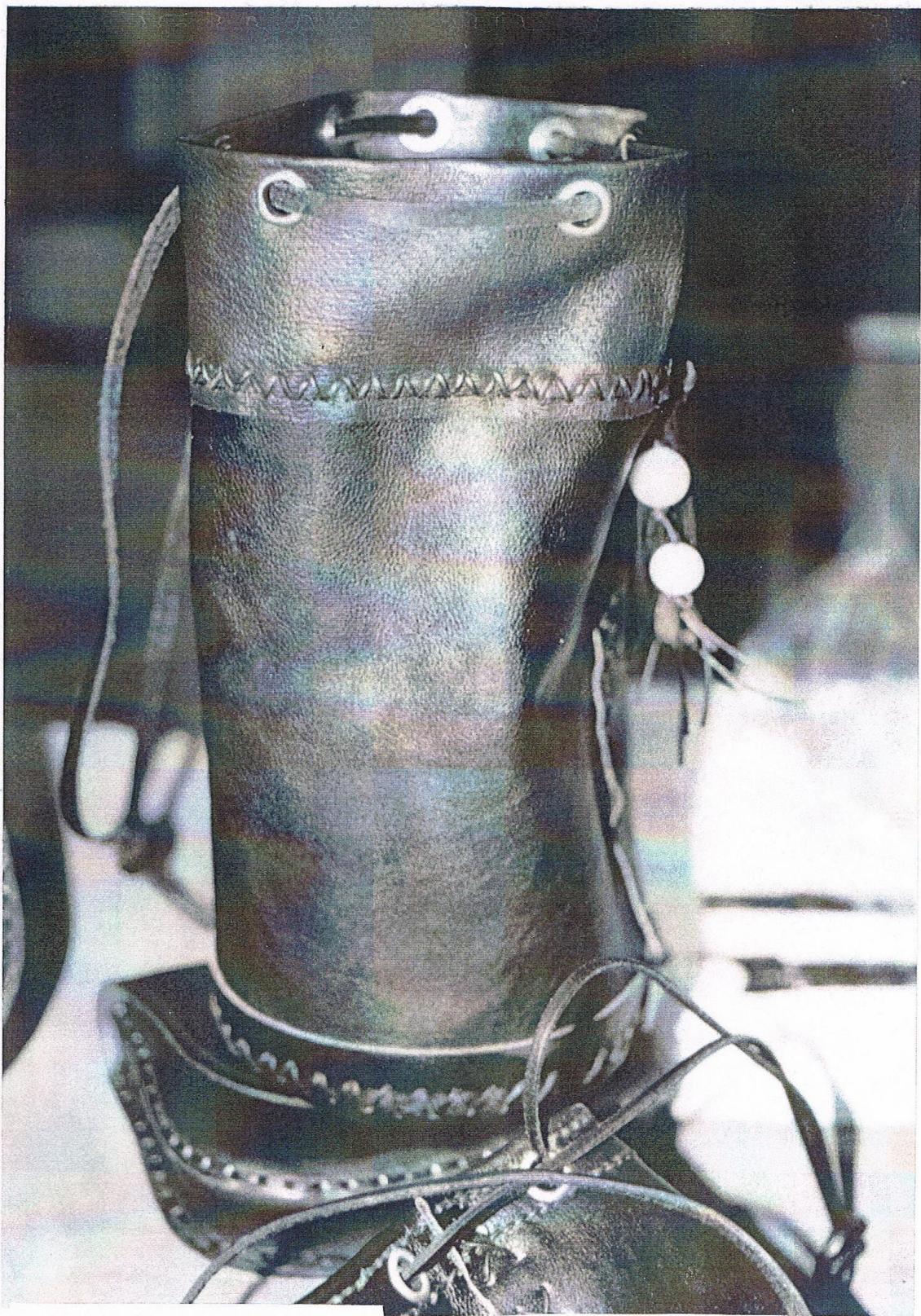

Flikkeid Salmakeri i Solberggården på Årnes

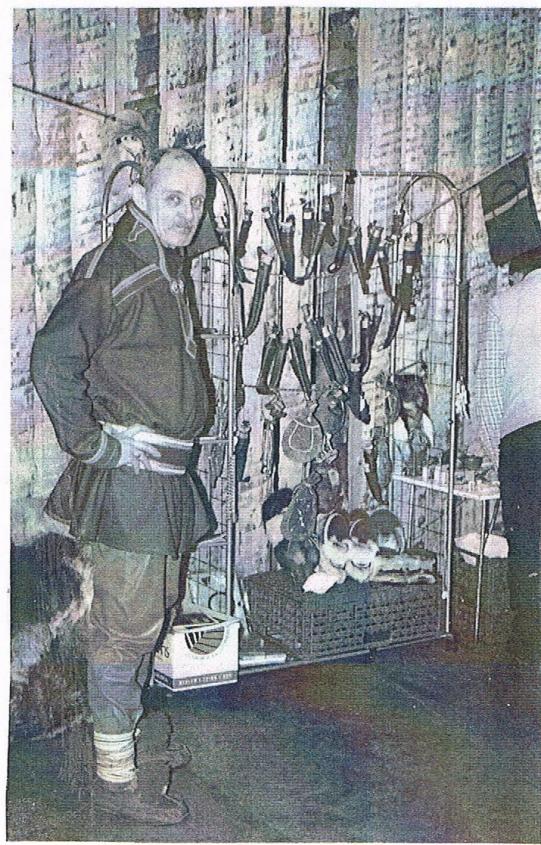
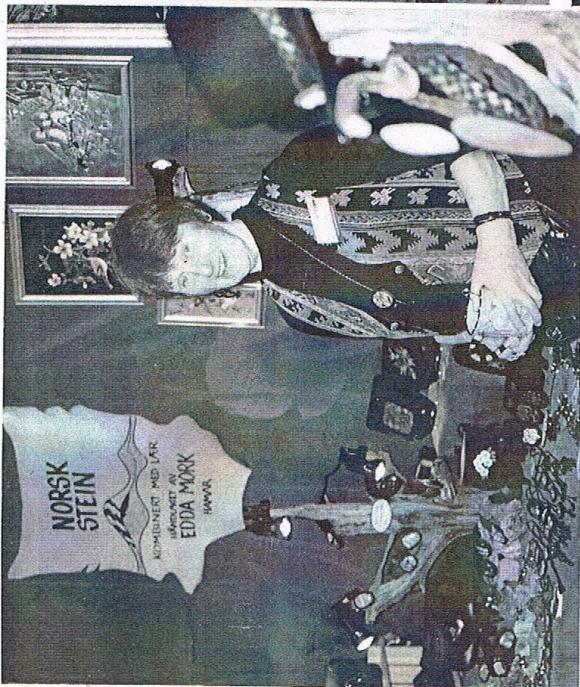
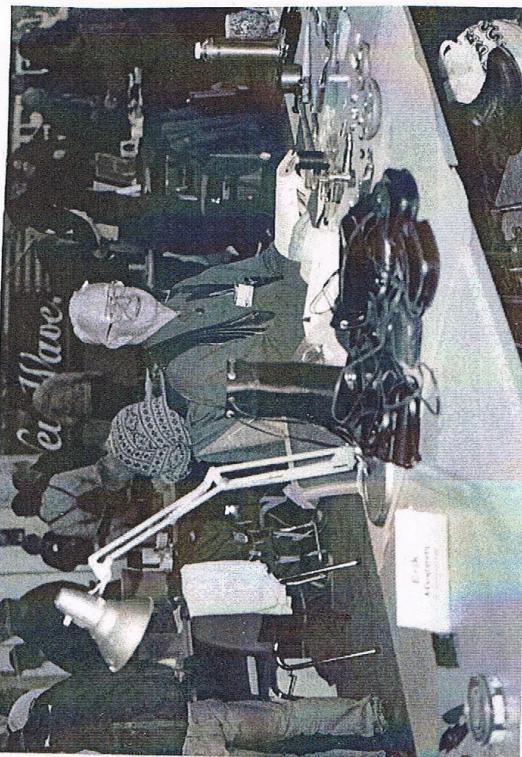
er til daglig ledet av Ann Flikkeid som bladet fikk en liten prat med. Hun fortalte at det hele var begynt med heststein tresse og etterhvert kurs på Starum Gård, hvor Norsk Hestesenter holdet til. Og der lært hun om salmakerfaget av ingen ringere enn Per (Pelle) Johannsen, (omtalt i boken Skinn og Lær av Anne Markusson Jr. s.141-145 red. ann.) Sidén har hun utviklet seg, i retning av å bli autodidaktisk salmaker som bl.a. holder på med restaurering av seletøy og reperasjoner, samtidig som hun lager nye ting pluss at hun har et butikkutsalg for ferdige fabrikk produserte produkter. Hun deler lokaler med en garn butikk og har således åpen hver dag men er selv tilstede kun på lørdagene, da hun ellers har full jobb i Oslo for å få det til å gå rundt.

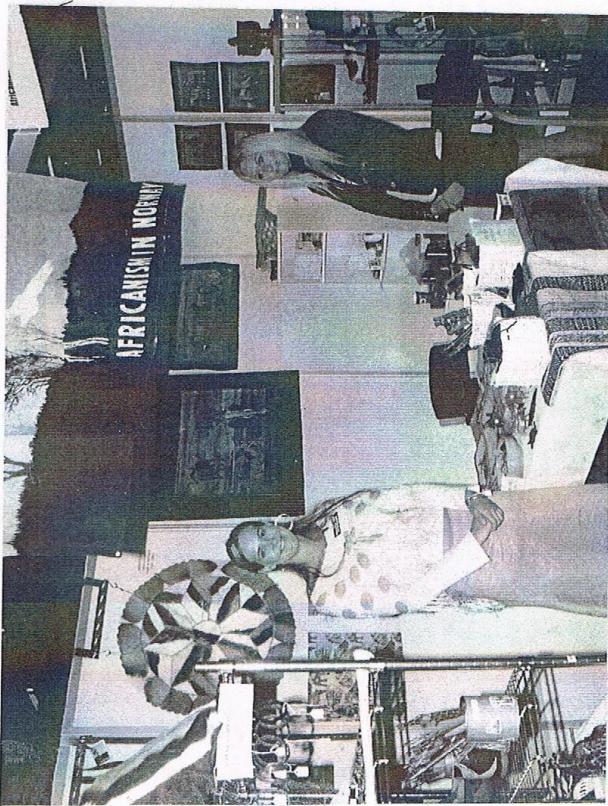
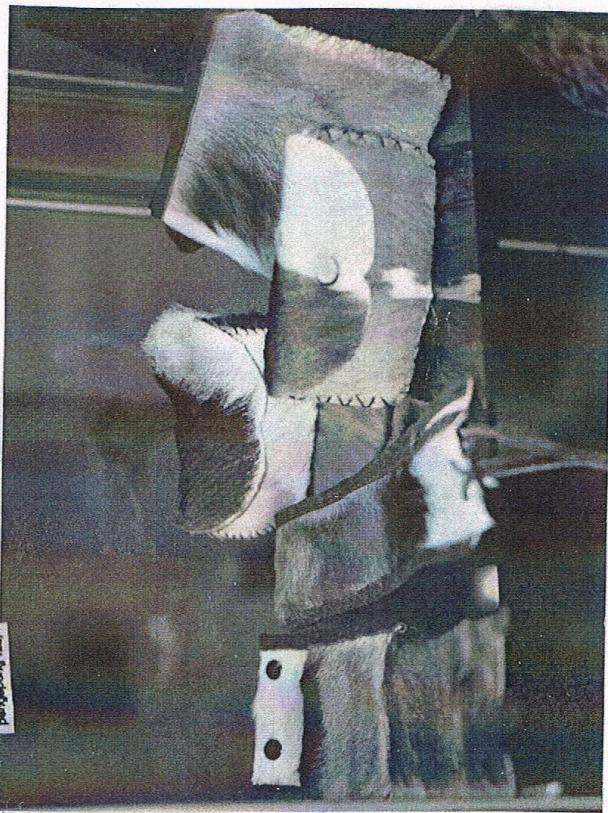
På foto ; Ann Flikkeid

Skoveske, (Shoebag) laget av Gisle O. Haaland, Hamar

Villmarksmessen, Hamar, 23-25 Mars, 2007
Feiret dette år 10 års jubileum. Tilsammen var det ca 160-170 utstillere og blandt disse traff bladet på skinn og lærmakere og handelsmenn som her bringes noen foto av, øverst til venstre, Gisle O. Haaland bl.a veskelmaker, til høyre skinnfellmaker Åse Paulsen, under til venstre lærmakeren Ebba Mork og til høyre for henne Per Josef Buljo med bl.a. kniver og skinnvarer. Det var ca 12000 besökende på årets messe mot fjorårets 10800 besökende.

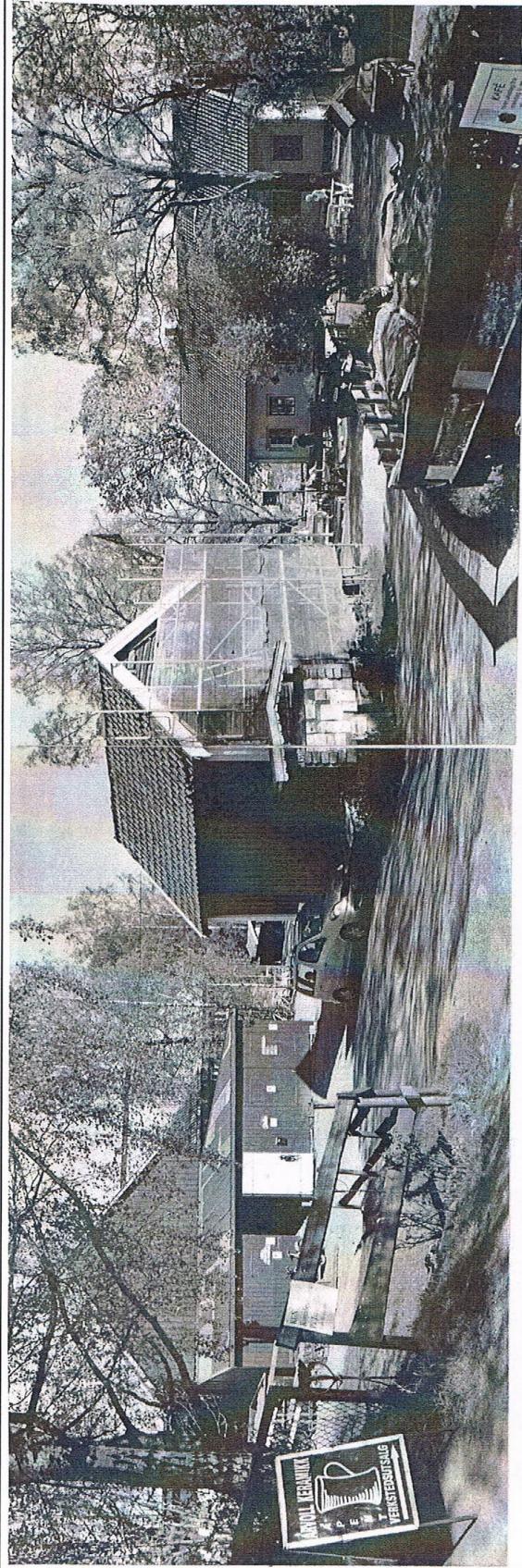

Villmarksmessen, Lillestrøm, 12-15 April- 2007

Årets messe på Lillestrøm var for 26 gang med omkring 250 utstiller. Detsverre må bladet si så var det ikke mange læremakere på denne messe, mange knivmaker ikke nok, men bare et par utstiller i tilknytning til skinn og lær arbeider fant bladet Øverst til venstre viser standen til henholdsvis Ina (til venstre) og Mona Aasnes til høyre, som arbeidet med et prosjekt kalt < Africanism in Norway> og de hadde følgende og fortelle; <Vi var studenter i Sør-Afrika i to år og la merke til at det var mange arbeidsledige og bestemte åss for å prøve gjøre noe og tok diritt kontakt med håndverkerne der og har siden fått åss eget utsalg for afrikanske skinn varer i Aurskog>. Foto til høyre viser et utvalg små vesker i springbukkskinn. Intereserte kan ta kontakt på telefon; 41251628 Fotoet nederst til venstre viser Børge Botnen, en kjent forhandler av bl.a. horn og bein, hval tenner og den slags. Ellers var det i underkant av ca. 30000 besøkende på årets messe mot ca 35000 året før, og muligens skulle besøkene nedgangen skyldes det flott vær samme helg som messen var.

Foto, Veskeforside med dragemotiv i gyllenlær.
av Ebba Mork, Vang v/Hamar

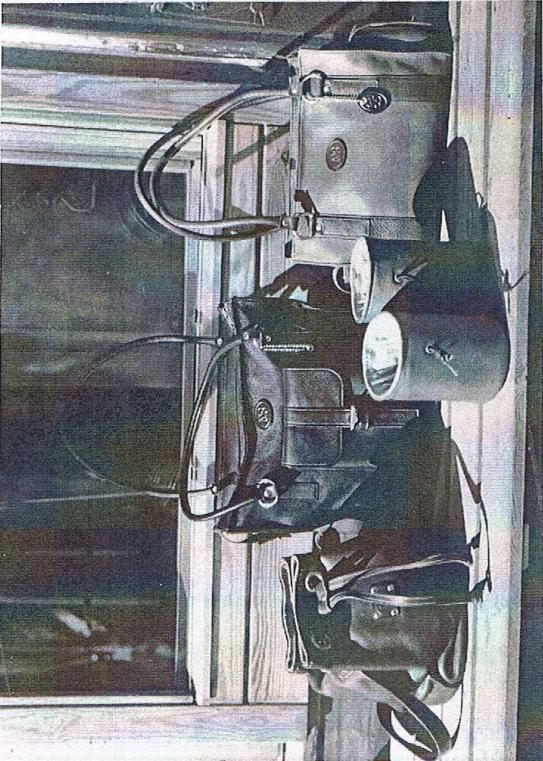
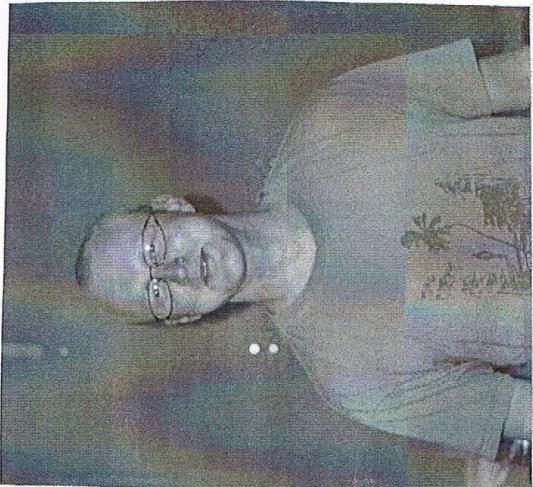

Sal og lærmakeren på Årvoll Gård

Morten Juel Brauer

Bladet tok en snartur til Årvoll Gård etter tips om at det holdt til en lærmaker der. Og der traff dei på Morten Juel Brauer, på vei avsted for å spise, men det ble tid til en kort prat og noen foto.

M.J.Brauer var opptatt av at det finnes lite organisert virksomhet angående skinn-lær og ditto fellessaker mellom skinnlær makere. Og dette er et noe bladet må si seg enig i, uten å ville lansere noen løsninger. (Men det tar gjerne i mot innlegg til trykk i bladet fra leser som måtte ha synspunkter på dette). Ellers fortalte Morten Juel Brauer (på foto nernest til venstre) at han var utdannet salmaker i England og noen av hans arbeider er preget av engelsk stil. Og vesker fra han som bl.a. de der kan sees på foto nederst til venstre er å få kjøpt på Norway Design eller fra eget verksted på Årvoll Gård hvor han driver en mangeartet virksomhet. Et glimt av vakkre Årvoll Gård er øverst.

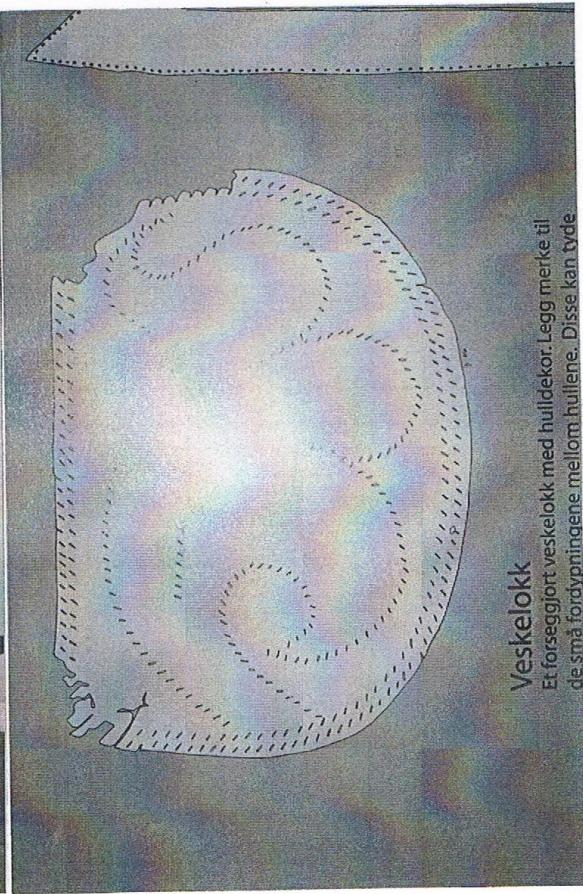

Foredrag i Kulturhistorisk Museum

Det var egentlig bladets interesse for det i avisenes omtalte funn av et veskelokk som førte til en tur i Kulturhistorisk Museum søndag 25-3-07. Hvor det skulle være et foredrag i tilknytning til funn gjort under utgravingene på Sørenga i Oslo i anledning en senketunell under havnebassenget til bortleddning av trafikken vekk fra det nye opera området. Til undertegnede overraskelse var det hele tre foredrag denne søndagen som alle dreiet seg om utgravingene og funn i forbindelse med håndtverk, og som var inntresange nok for en omtale i dette blad og bladet håper ved senere anledning og komme tilbake til disse. Det foredrag av inntresse som hadde ført til turen i museet hadde tittelen < Hva elven skyldte ut og Oslofjorden skjulte, nye funn fra Søreng> ble holdt av arkæolog Lise Marie Bye Johansen. Hun brakte gjenom sitt foredrag en oversikt over de funn som bl.a. er gjort av skinn, lær på Sørenga og til sammen ble det opplyst at funnene besto av i alt over 2000 deler av sko, såler, overlær og annet. Noen av disse funnene viste repreksjoner av sko og for første gang var det funnet fester til isbrodder som del av skoens såle, hvilket jo også må ansees for oppsiktvekkende. Det ble også opplyst i foredraget at ennu et veskelokk var funnet, men tett opp til foredraget og så langt ikke omtalt i media.

Ellers var det funnet 28 sverdsler, de fleste med liljedekor stemplet på læret, videre motiver av små blomster, prikker og streker, hele 70 knivsler med mye flott dekor, bl.a. liljedekor var funnet i våt leire. 19 pengepunger, 8 skinnvotter og en skinnball som spøkefullt ble sammenligget med en amerikansk rugby fotball, (så hvem vet hvorfra den kunne ha sitt opphav). Funnene samlet viste oppfatthet av gjenbruk, fks. var slirer kappet av og deler brukt på ny. Alle funn var i teorien blitt ført ut i fjorden med elven fra middelalderbyen etter ha blitt kastet ut i elven av beboerne lengre opp. Men ble det nevnt, de kunne også skrive seg fra en tid hvor transport av søppel vekk fra byene tok til.

Utgravingene totalt hadde gitt ny kunnskap om området og livet på land. Noen av disse funn var utstilt på Kulturhistorisk Museum i perioden 17 April-18 Mai, 2007 og bladet bringer et par foto derfra på denne side som viser det pømtalte veskelokk i dette blad liggende i monteren til venstre, mens bildet til høyre viser en modell av veskelokket.

Kort samtale med arkeolog Liv Marie Bye Johansen.

På forespørsel til Kulturhistorisk Museum om det var mulig og få gjøre et foto av veskelokket kom bladet i kontakt med arkeolog Liv Marie Bye Johansen, og da det kunne være intressant å vite litt mer om hva arkeologer egentlig bedriver når de graver i bakken så ble det ble etterhvert til en form av et lite "revolverinterjuv" med L.M.B. Johansen

Bladet: Hvordan klassifiseres lær og skinn som arkeologisk materiale ?

L.M.B. Johansen ; Det deles grovt inn i ulike typer gjenstander, noe kan vi tydlig se hva er, som fks. et veskelokk, punger, sko etc. Så er det noe som bare er lær og skinn deler og noe som er produksjonsrester. Og noe vi ikke vet hva er. Det vi finner klassifiseres etter gjenstandstype.

Bladet; Blir funnene sammenlignet på noe måte ?

L.M.B. Johansen; Vi sammenligner med funn først og fremst fra utgravningene i gamlebyen, tildels selve byen, veldig mye er bevart fra utgravningene på 1970 tallet, vi er i gang med sammenligning. Det er litt andre funn her nede på Sørensga enn opp i gamlebyen. Funnene her nede er yngre, fra 1300-1400 tallet mens de opp i byen er fra ca. 1100-1300 tallet, iallefall kan det se sånn ut foreløpig, men selvfølgelig, vi sammenligner jo også om nødvendig med funn fra andre steder i i norden eller verden.

Bladet; Veskelokket, hva slags type lær-skinn kan det dreie seg om?

L.M.B. Johansen; Vi arkeologer arbeider ikke så mye med den type ting, heller utgravningene. Konservatorer arbeider med slikt i ettertid, men jeg har for hånden en samling skinn jeg kan sammenligne funn med og se etter i tilfelle, men det er helst konservatorer som finner ut av de ulike lær og skinn typer.

Bladet; Går det ant å sammenligne en skinnbit funnet på Sørensga med en skinnbit fks. funnet i England for å se om de kan komme fra samme skinn?

L.M.B. Johansen; det vet jeg ikke , det er mer forsking slikt. Vi som arbeider her med utgravningene på Sørensga er ansatt av Veivesnet, vi gjør bl.a. tegninger av funnene, men vi har ikke middler til forsking.

Bladet; Til sist, salt, kan man si noe om når tid salt kom i bruk, bl.a. til beredning av huder og skinn, og er det funnet spor av slikt?

L.M.B. Johansen: Hva mener du med beredning? spurte hun tilbake. Og da skar det hele seg litt i og med at undertegnede ikke kortfattet fikk forklart hva som mentes, og man kunne si interjuveren falt på sin post. Men under finskriving av interjuvet og litt lesing så kom det frem at det kortfattet kan sies at beredde skinn ofte er pelskinn med hårene på mens garvede skinn er uten hår.

Spørsmålet om salt er intressant i sammenheng med skinn og lær og fks. til bruk ved garving og beredning av huder og skinn. Det er et tema som har en lite kjent historie. Ellers fikk bladet tips om boken < Innerst i fjorden> av Erik Schia, den omhandler middelalderbyen og tidsperioden som utgravningene har avdekket noe om. Og bladet sender det videre til intreserte.

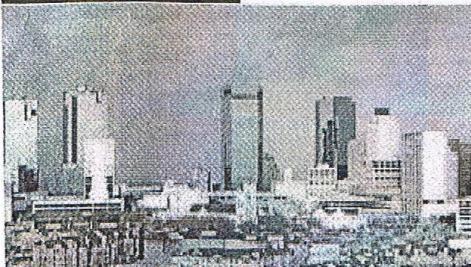

Foto:Vibeke Bjørv

**The Lone Star Leather Crafters
cordially invite you to Fort Worth, Texas
for the 2007 IFOLG show!**

Home

2007 International Federation of Leather Guilds Show

The Legends of Leathercraft

October 18-21, 2007

Green Oaks Hotel and Conference Center
Fort Worth, Texas USA

Hva er IOFLG?

IFOLG betyr International Federation of Leather Guilds og oversatt betyr det; Internasjonalt forbund for Lærhåndverker Foreninger. Og hvert år i USA så arrangerer IOFLG ved hjelp av en lærhåndverker forening et IOFLG's show eller utstillings arrangement for skinn og lærarbeider. Pr. i dag er det *29 amerikanske foreninger med i IOFLG og en europeisk. Og for å kunne delta på et IOFLG arrangement så må man være medlem i en forening tilsluttet IOFLG. I år er det foreningen Lone-Star Leathercrafters i Fort Worth, Texas, USA som er vert for det årlige arrangement.

(* Kildehenvisning; LCSJ, nr.1, jan./Feb. 2007.).

Årets store nyhet .

Nytt dette året er at Lone Star Leathercrafters i tillegg til IFOLG's vanlige konkuranse kategorier vil lage en utstillings kategori som kalles <Worlds Best>. Og den vil være åpen for alle i veren til å delta i, uansett medlemskap i foreninger eller ikke. * Og \$ 1000 er første premie, \$ 500 er andre remie, og \$ 250 er tredje premie. Påmeldings gebyr vil bli \$ 10 for hver utstillings gjenstand. Påmeldingsskjemaer er sannsynligvis tilgjengelig når dette blad er motatt. De kan finnes fem til gjennom Internettadressen; www.2007ifolgshow.com.eller ved å forsøke orientere seg på de linkstasjoner som er opplyst om i den oversatte pressetekst annet sted på denne side eller til Lone Star Leathercrafters direkte.

(* Kildehenvisning, Lone Star Leathercrafters, medlemsblad, April 2007)

Lone Star Leathercrafters er en forening som ble startet i Fort Worth, Texas, USA i 1986 av en liten gruppe lærhåndverks entusiaster. I dag har foreningen vokst til å bli internasjonal med medlemmer i bl.a. Brasil, Canada, Tyskland, Japan, Nederland og Norge. Inntreserte kan henvende seg på internett; www.lonestarleathercraft.org eller LoneStar Editor@sbcglobal.net

Green Oaks Hotel

The Green Oaks Hotel is the host facility
for the 2007 IFOLG show.

Forth Worth, Texas, USA, venter på deg.

Forth Worth har alt. Byen har beholdt det aller beste av Texas og har integrert det nye uten å miste sitt småby preg og vennlige karakter. Hva som en gang var en uferdig urolig utpost i vesten har ikke bare utviklet seg til å bli et svingende og allsidig foretaknings og høy-teknologisk senter, men også til et populært turistmål. Men ennå viktigere, Fort Worth har også livskvaliteter og kulturelle verdier av høy kvalitet og er et mangfoldig og tryggt samfunn vi stolt kaller hjem. For mer informasjon, søk på disse internett stasjoner.

STOCKYARDS DISTRICT

Forth worth Stockyards National Historic District
Stockyards Stations
Texas Cowboy Hall of Fame
Billy Bob's Texas
Stockyards Championship Rodeo

CULTURAL DISTRICT.

Amon Carter Museum
Botanic Garden
Forth Worth Museum of Science and History
Forth Worth Zoo
Kimbell Art Museum
Modern Art Museum Forth Worth
National Cowgirl Museum and Hall of Fame
Casa Mahana

DOWN TOWN

Bass Performance Hall

ANGÅENDE LÆR/SKINN

Tandy Leather Factory
Hide Crafter Leather Company
M.L. Leddy's
Luskey-Ryon's
Sean Ryon Saddle Shop
Lone Star Leather Crafters

Forth Worth Convention and Visitors Bureau
Forth Worth , Texas

Oversatt presse tekst, Internett

TUR TIL ISLAND, DELTAGELSE PÅ

HANDVERKSMESSE VI DRAR I VESTERLED TIL *Sagaøya ISLAND*

Kultur-, natur- og handverkstur

Tidspunkt: 06.08 – 15.08.

Sommerakademiet har Island som temaland i 2007 og inviterer til en spesiell tur i Vesterled. Det legges opp til en: *Kultur-, natur- og handverkstur* med muligheter for å delta på flere aktiviteter.

Island har mye å by på innen kultur og handverk, for ikke å snakke om den fantastiske naturen, de spesielle fargene, lukten av svovel, alle hestene og sauene, det må bare oppleves!

Sommerakademiet er invitert til *Eyjafjardarsveit* kommune for å bidra med aktiviteter til en norsk paviljong på den største handverksmessen i Island. Det er planlagt utstilling, moteshow, demonstrasjoner, foredrag og salg av norske handverksprodukter. I den forbindelse er du som har en eller annen form for handverksproduksjon spesielt invitert til å delta. På messen kan du profilere deg og dine produkter, demonstrere din teknikk og selge eller stille ut dine produkter. Messelidspunkt er: 09.08.-12.08.

Turen er åpen for alle som ønsker å reise til Island for å se og oppleve landet, kulturen, naturen og folket, uten å delta på messen.

Under oppholdet i Island vil man oppleve en god blanding av kultur, natur og handverk.

Vi besøker flere handverkssenter og treffer lokale produsenter som arbeider blant annet med horn, bein, strikking og garving av fiskeskinn.

SOMMERAKADEMIET

Karin Flatøy Svarstad
Skeielia 80, N-5239 RÅDAL
Tlf. +47 55 13 68 88 fax +4755 13 24 17
mob. +47 952 153 99

Ta kontakt for mer informasjon:

E-mail: soak@c2i.net
www.sommerakademiet.com

Markedstur til Island?

Bladet gjør oppmerksom på dette tilbuddet fra <Sommerakademiet> som her er gjengivet med velyllig tillatelse i en forkortet utgave fra en pressemelding på Internett. Det skulle kanskje ha inntresse blandt skinn-lærhåndverkere. Intresserte kan ta kontakt med Sommer-akademiet på den opplyste adresse til venstre.

*****

Antallet Skomakerforretninger

Synes å ha stablisert seg i Oslo de senere år, noen blir borte, nye kommer til.

Bladet bringer i noen små fotoglimt en oversikt over noe av de som er blitt borte med årene. Og så får det siden kanskje, bringe noen glimt av de som er kommet til.

Den øverste, til venstre, avfotograferte skomakerforretning lå i sin tid i Brugaten på Vaterland og stengte på slutten av 1990-tallet. Som den siste skomakerforretning i et tradisjonrike strøk av byen som nå

det gjelder alle former for handel med skinn, lær kan føre sin historie langt bakover i tid.

Det øverst til høyre avfotograferte skomakeri holdt til i Pilestredet 39 og opphørte få få

år siden dels p.g.a. sykdom hos eieren som ble pensjonist samtidig.

Og den nedest til venstre avfotograferte forretning holdt til i Tereses gate inntil

våren 2007.

Gamle resepter/oppskrifter.

Det var ikke så liketil i gamle dager å gå i butikken og handle det man trengte og ofte måtte kanskje håndtverkere og folk flest lage selv hva der hva nødvendig til fks. skinn og lærarbeide og bladet bringer noen gamle resepter/oppskrifter på gullbronsje, som i flytende form bl.a. kan anvendes til et raskt gullsitt på en nyinnbunden bok men ellers også har kanskje disse en inntresse blandt skinn og lærmakere.

1. Gullbronsje, gullfarve til lær.

Sammensetningen av denne bygger på zaponlakker og er som følgende

16 deler lys shellakk
8 deler venetiansk terpentin
4 deler bensol
92 deler 96 % sprit

2. Gullbronsje, lysere sammensetning

18 deler bleket shellakk
4 deler venetiansk terpentin
1 del ricinius olje (tyrkisk rødolje).
77 deler 96 % sprit

3. Gullbronsje

5 deler nitrocellulose
eller
8 deler celloidin iblandes
75 deler amyacetat
og
20 deler amylalkohol

Med 30 deler av en av disse lakker utgnies det 20 deler bronsjepulver til en jevn kornfri pasta som etter fortynes med 50 deler lakk.
I ffortynnet tilstand kan disse respektive lakker brukes som grunning. (Med det mens muligens grunning til gyllenlær?, red, anm.).
Disse oppskrifter er hentet fra Læder, Sko og Skinn nr.22. 1912

Lærbronsje,...kan også være et nyttig hjelpemiddel i en lærmaklers verksted og en oppskrift på denne bringes herved

Bronsjepulver røres ut i en oppløsning av
1 del terpentin
og
20 deler 96 % sprit

Også en gammeldagers resept/oppskrift på saddelsåpe følger med.
Sapo domericus

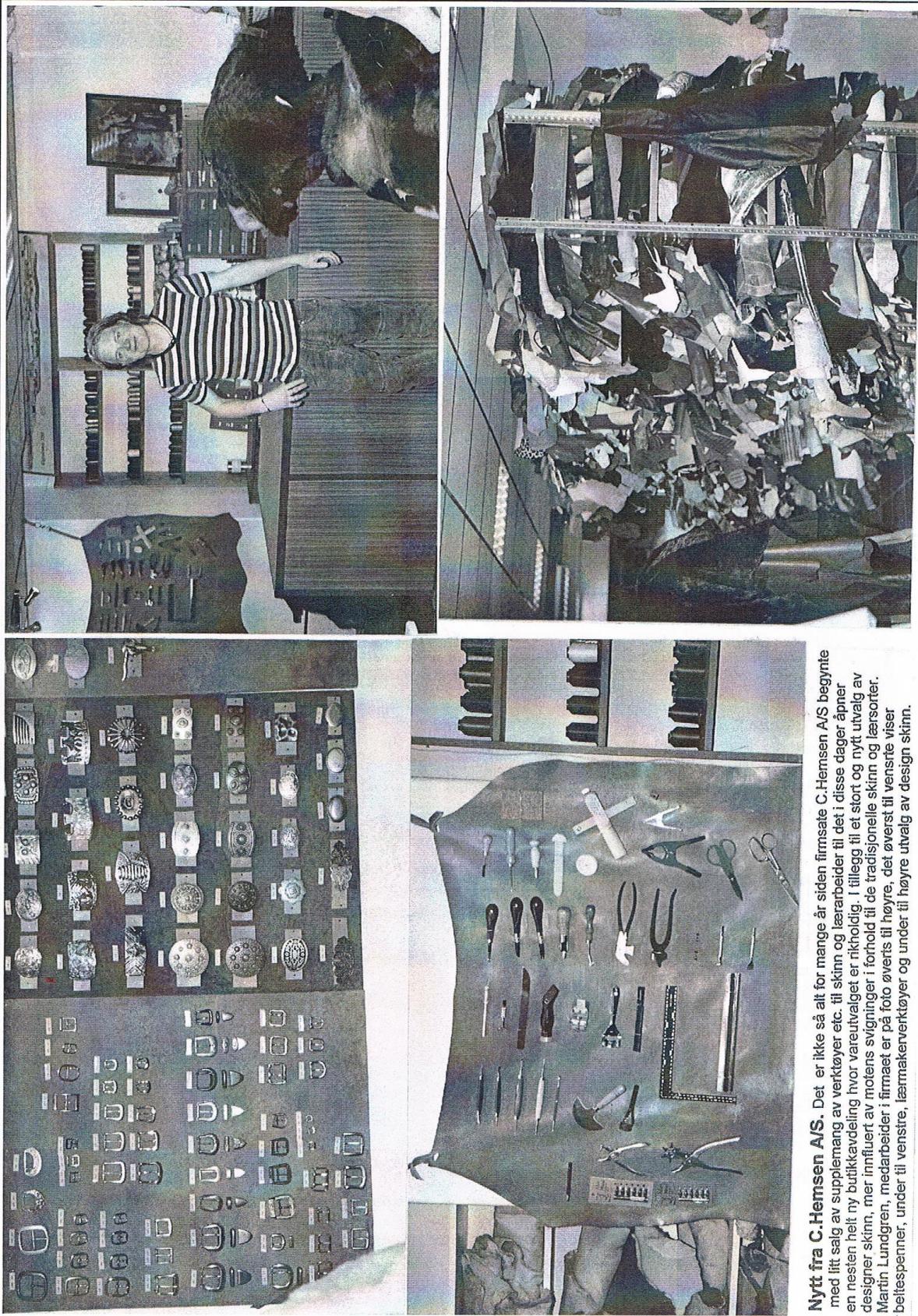
Kjærne såpe	20 deler
glyserin	20 deler
Destillert vann	120-125 deler

Såpen blir oppløst i vann og glyserin tilsatt. Blandinga farges med methylorange og helles i flate blikkskåler.

Rens læret for støv og snavs med en fuktig klut. la det så tørre. Vask så med en fuktet svamp og lærsåpen. Gni såpen godt inn. Etter en halv time forløp tørrer man det omhyggerlig av med en tørr klut. derpå vaskes all skitten bort med varmt vann hvorfor er noe soda.

Fra ; Lær, Sko og Skinn, nr. 15, 1 august 1929.

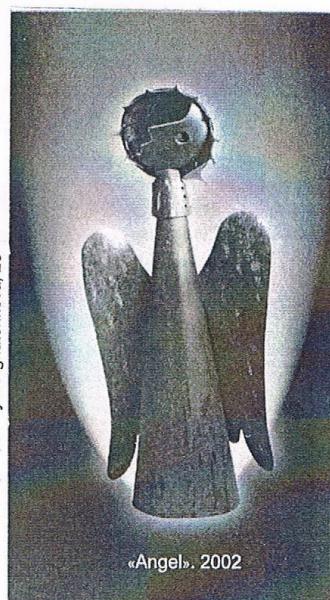
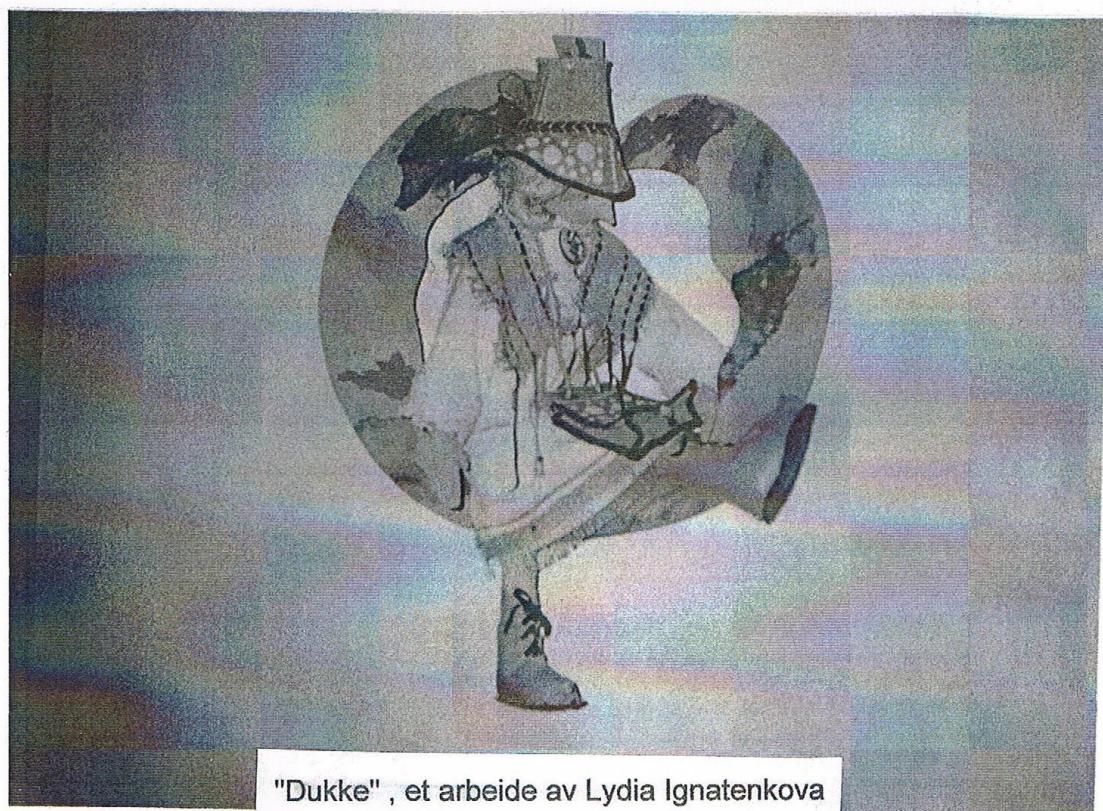
All oppskrifter er gjengitt og trykket uten ansvar for det resultat den enkelte måtte komme frem til eller oppnå.

Nytt fra C.Hemsen A/S. Det er ikke så alt for mange år siden firmaet C.Hemsen A/S begynte med litt saig av suppliemang av verktøy etc. til skinn og lærbærbeider til det i disse dager åpner en nesten helt ny butikkavdeling hvor vareutvalget er rikholdig. I tillegg til et stort og nyt utvalg av designer skinn, mer innfluet av motens svingninger i forhold til de tradisjonelle skinn og lærsorter. Martin Lundgren, medarbeider i firmaet er på foto øverst til høyre, det øverst til venstre viser beltespenner, under til venstre, lærmakerverktøy og under til høyre utvalg av design skinn.

Lydia Ignatenkova

Som også hadde gjort arbeidet på forsiden av dette blad nr1, 2006 har denne gang gjort denne smått fantastiske dukken i lær som her er avbildet. Som kanskje bladets leserne har merket seg så har hun hvert omtalt flere ganger i dette blad og denne gang bringer bladet også en forespørrelse om det er noen som ønsker og kommer i kontakt og som kunne tenke seg å ha gjensidig utbytte av å kunne reise til og bo hos hinanden for kortere eller lengre tid og utvikle bekjentskap/vennskap/kollektivitet alt etter som det måtte passe.
De som måtte være inntresert kan ta kontakt med Lydia Ignatenkova på en av adressene stående på det avbildete kort.

<Angel>, av Lydia Ignatenkova, 2002

Leather Craft and Design

Russian German Centre for Meetings
The Center for Disabled Children

Lydia
Ignatenkova

The Head Master
of the Applied Art Studio
St. Petersburg

tel./fax 7 (812) 295 81 06
mob: 8 921 5856 085
e-mail: lydia_ignatenkova@hotmail.com
www.Lydia-Ignatenkova.narod.ru

HATS BELTS BROCHES CARDS FLOWERS ART OBJECTS

Som tiden går som ti

*

Kniv, klokke og håndverksmarken på Bergverksmuseet på Kongsberg
var i år dagene 28 Februar til 3 Mars, 2007. Årets håndverksmarken samlet 55 utstillere og (?) dagkremmere. Publikumsbesøket var omentrent som årene før ut. Avgift til standleie, som innkluderer bord, stol og rabatt på middag var kr.1000 for hele marken i museumets lokaler.

Jørn Jensen Lærhandel, Lillestrøm

har kommet med ny katalog, Nr. 5, som er rikerlig i innhold med tradisjonellt lærmakerutstyr samt en del Jensen spesiale. Bladet gjør oppmerksom på at Jørn Jensen Lærhandel har hadd stand på de omtalte villmarksmesser i dette blad.

Jørn Jensen Lærhandel

har for inneværende år besluttet og støtte et bokprosjekt om Bjørn Kleppo som arbeides av Sigrunn Lie Brattekås i samarbeid med Vest Telemark Museum. Dette i stedet for en prisutdeling.

Ved Hamar Friundervisning var det kurs i bokbinding og restaurering av bøker
i dagene 7 februar til 21 februar d.å. Kurslærer i bokbinding var Ivar Fjeld og i restaurering Unni M. Kleve. Begge til daglig arbeidene ved statsarkivet på Hamar hvor også kurset ble holdt. Detsverre ble fotoene fra kurset for dårlig til trykk. Ellers til kommentar synes undertegnede det ble litt knapt med tid. Kurset kunne godt ha strekt seg over en kurskveld til siden det var så innholdsrikt. Det er et kurs som anbefales alle inntreserte. Sjekk opp gjenom Internett på Hamar Friundervisning etter eventuell nyoppstart av dette kurs til høsten.

York Vikingfestival var dette år i dagene 14-18 Februar, 2007

Vikingfestivalen på Karmøy, Avaldsnes, er i dagene 7-10 juni, 2007

Vikingfestivalen, Peel, Isle of Man, er i dagene 1-8 juli, 2007

Vikingfestivalen i Vestfold er i dagene 7-14 august, 2007

Hvor er bøker, videoer, DVD'er og punselsettet til Sheridanstilen blitt av?

Det har hvert oppservert opp til flere ganger i det amerikanske tidsskriftet Leather Crafter and Saddlers Journal et tilbud på punselsett til Sheridan stils swivelknivsarbeider hos amerikanske forhandlere uten at dette blad har kunnet oppsvere lignende tilbud hos forhandlerne i norden til tross for at de stort sett fører de samme varer som sine amerikanske kollegaer. Og dessuten glimter også bøker, videoer og DVD'er med sitt travær uten at man skjønner hvorfor og dette blad drister seg til å etterlyse både Sheridan punselsett og annet da jo denne stil er noe som skulle ha apell til det nordiske tempraments sans for form og innhold.

Rettelse.

Detsverre kom bladet til og forveksle navnene i artikkelen om <Freelander Sporran> i forige utgave av bladet. Det skal være Stein Rune Wold som står til høyre og David Williamson som står til venstre.

**NESTE UTGAVE AV LÆR, SKO OG SKINN VIL BLI UΤGITT MEDIO
NOVEMBER, 2007**

*

Ord Omkring Musikk

Gruppe ; Hemhålt
CD ; Hin Håles harvedrag
Musikk; Folkemusikk
Innspilt ; 2005
Studio ; Selvar Records HB
Sandfjärdsgatan 10, 120 57 Årsta
Sverige

Bladet omtaler denne gang, for første gang, en musikkvideo. Den er gjort av den svenske folkemusikkgruppen <Hemhålt> som spiller tradisjonsmusikk og som utgjøres av tre blad Ådin. Mia Gundberg Ådin bidrar med sang og fele, Anders Ådin med gitar, vevlira og sang og til sist Crister Ådin med mandolino, mandolin, trekkspill og pinnestol!!!! Tittelen på CDen er <Hin håles harvedrag> og <hin håles harvedrag> er navnet lokalt på de diabasganger som er i svaberg på Bohuslankysten, hvor trioen har sin hjemstavn. Musikken er av gamle spellemenn derfra, untatt tre låter; en laget av Anders Ådin, så en Målselfhalling etter Willhelm Taraldsen og en halling fra Shetland. Tilsammen har CDen tolv melodier samt en liten omtale av hver låt og spellemann på covret hvilket gjør at man fatter mer av musikken og menneskene bak den. De var spellemenn som spilte opp til dans på bergene i sin tid, det var torpare, båtsmenn, skomakere o.l. Hva som er bra kommer an på ørene som hører og i blandt grepstegnene av den stemmende gruppen <Hemhålt> formidler gjenom omtaler, tekst og musikk. For de som er intressert kan hemhålt nås på internett; www.hemallt.se

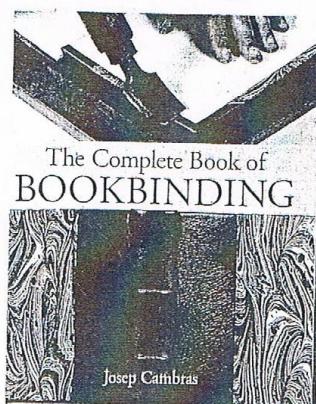
Ord Omkring Bok

Bok ; Bygg en bue
Forfatter: Truls Erik Dahl
Utgitt ; 2005
Forlag ; Juni Forlag 2005
ISBN; 82-91674-16-7

En morsom liten bok om en stor gammel kunst, som alle sider av en bue (og en pil) er. Den tar en med ett skritt videre fra barndomens kvistbue og seljeskudd piler som utgangspunkt. Og forsiktig virker boken grei nok som en videre introduksjon om buer/bygging og lagning av piler. Mye var det en ikke hviste den gang i barndomens dal om dette, forteller boken om; eller, er den mer et hefte??? Som godt kunne ha hvert utvidet i både tekst og illustrasjon og ordliste?

Ord Omkring Bok

Bok ; The Complete Book of Bookbinding
Forfatter : Josep Cambras
Utgitt : 2004
Forlag : Lark Books
ISBN : 1-57990-646-X

Nok en gang skriver dette blad om en bok bare for å gjøre oppmerksom på dens eksistens i tilfelle det skulle være noen av bladets leser som ikke er klar over den, til tross for all verdens moderne kommunikasjon utstyr. Dette er en praktfull bok om bokbinding dette blad drysser 6 stjerner over. Den bør leses.

Bidrag til historien om Leeder-Gilde E.V.

Hva var Leeder-Gilde E.V.

Leeder-Gilde E.V. var en forening, eller et laugom man vil, innenfor lær, skinn, kunst og håndtverk viss virksomhet foregikk i store deler av verden og som i følge bok foreningen gav ut, iallefall hadde et norsk medlem og ellers flere inntreserte av foreningens virksomhet omkring seg. Dens virksomhet ble forklart med som «a necessary initiative» el. «et nødvendig tiltak» som det kan oversettes til. Og uten tvil gav dannelsen og foreningens virksomhet nye impulser til skinn, lær som matriale i kunst og håndverks virksomhet, også her i landet. (1*)Boken utgivelse ble i øvrigt støttet av firmaet Smith og Bull fra Norge samt av bransje firmaer i USA, Japan og Taiwan. Og utgitt av The Bear Gallery GmbH. München, Tyskland.

Begynnelsen.

Historien om dese foreningene begynte en (2*)mars-dag i 1990 da inntreserte mennesker fra Nederland, Sveits og Tyskland tok initiativ til dannelsen av hva som siden ble kjent som Leeder-Gilde E.V.

Foreningens formål var å skape forståelse for og av materialene skinn, lær og kunstnere som holdt på med disse, gjennom utstillinger, workshops, kurser, seminarer og konferanser så oppmerksomheten ble rettet mot skinn, lærarbeider som en kunstform, men også et håndverk med kunstneriske muligheter.

Og gjennom 1990 tallet sto foreningen med dens tyske president, Rene Berends i spissen for (3*) flere arrangement omkring i Europa i tilknytning til skinn, lær, kunst og håndtverk. Noe som etter dette blads oppfatning kulminerte i det store arrangementet Leather 2000 i Nederland som samlet skinn, lær, kunst og håndverskinntreserte fra hele verden. Dog uten at Leeder-Gilde E.V. var sentral i organisering av dette arrangement, såvidt vites, men i utstillingen.

Boken om Leeder-Gilde E.V.

Underveis 1990 årene, i(4*)1997 gav foreningen ut boken om seg selv kalt *<Leeder-Gilde E.V.>* hvor medlemene ble presentert gjennom tekst og foto av seg selv og arbeider. Nøyaktig så si når den var til salgs her i landet er uvist men omkring et år senere dukket den også opp på tappa være lignende hjemmesalg gjennom kurser i privat regi (ikke Leeder-Gilde E.V.). Boken var også til salgs hos Smith og Bull el. Skinnlåven som er samme firma og som hadde hvert på og støtte utgivelsen. Men bemerkelsesverdig nok,... all den stund boken for sin tid presenterte flere av de beste lærhåndverkere i verden og en smakebit av dems arbeider, nådde boken, så vidt vites, aldri ut i en ordinær bokhandel og dermed til et større publikum som den hadde fortjent og bli sett av. Noe som på flere måter måtte ha medført et tap for alle inntreserte. Og heller ikke var den utstyrt med noe så sedvanlig som et ISBN- nummer.

Om Leeder-Gilde E.V.'s innflytelse.

Det er vanskelig å se i ettertiden om boken har satt særlige spor etter seg. Og det er vanskelig å si i ettertid hvor vidt foreningen prøvde å etablere seg her ut over å ha kurser og et (å annet?) medlem. Og videre er det vanskelig å måle hvilken innflytelse Leeder-Gilde E.V. kan ha hadd gjennom den kursvirksomhet som var. Men i et år som fks. (5*) år 2000 var det i september et kurs i lærarbeider ved forhandler firmaet Skinnlåven (Smith og Bull) som samlet 10 personer og et kurs samme måned, også det i Leeder-Gilde E.V. regi, på håndverksbutikken Lerad i Dalsbergstien i Oslo som samlet fem personer. Og i Oktober samme år var det ennu et kurs på Skinnlåven som samlet 10 personer. Mens det på den annen side, i Oktober år 2000 ble avlyst et kurs i lærarbeider hos Hustulen på Holmen Gård. Og siden, samme år i november, ble det holdt ennu et kurs i lærarbeider på Skinnlåven hvor Leeder-Gilde E.V. var involvert. (6*)Og et kurs ble holdt (ikke Leeder-gilde E.V.) gjennom Rauland og Vinje Friundervisning på Raulandsakademiet år 2000 som samlet 5 personer. Og det ble holdt flere kurser på samme måte, så vidt vites, på Raulandsakademiet i årene (7*) mellom 1998-2004 i lærarbeider hvor Leeder-Gilde E.V. hadde sin innflytelse, untaat årene 2003-04 da Leeder-Gilde E.V. var opplest.

Vandreutstillingen < Fine Art In Leather>

(8*)I år 2000 foresto Leeder-Gilde E.V. den første vandreutstilling gjennom tidene i Europa av kunsthåndtverk utelukkende basert på materialene skinn, lær. Den ble kalt *<Fine Art In Leather>* og i dagene 2-5 november år 2000 var den utstilt her i landet på kunst og håndverksmessen på Sjølyst i de gamle norges varemessers lokaler. Detsverre må en si, så fikk heller ikke denne utstillingen den oppmerksamhet den fortjente. Og kansje var noe av grunnene de samme som man fikk inntrykk av ført til den litt stemoderlige behandling av boken; at det ikke fantes noe slags samarbeide mellom foreningen Leeder-Gilde E.V. og det bistående neringsliv av både bok og utstilling og andre organisasjoner eller institusjoner vedrørende utstillingen. Den ble et bransjeforetak. Men alle ville kansje på ene eller andre måte stått seg bedre på om den var utstilt i en sammenheng som fks. ved et skomuseum som jo er del av denne bransjes kulturelle overbygning, om det hadde hvert et slikt her i landet, eller ved et av kunst og industrimuseumene. Utstillingen viste kunst og håndverks gjenstander som i mangt var unik og som aldri vil kunne sees her i landet igjen. Og som, dersom man skulle ta på alvor andre innkjøp av kunsthåndtverk i materialene skinn, lær som man har inntrykk av fks. kulturrådet har har gjort nå og da gjennom mange år av norske håndverkere, så burde iallefall enkelte arbeider ha hvert innkjøpt. Videre viste utstillingen noe av den sammensatte virkerligheten som har utviklet seg de siste 20-30 år hva angår skinn, lær, kunst og håndtverk. Utstillingen som sådan, innenfor et bransjeperspektiv, sett utenfra, var kansje vellykket. Men utenfor sine egne sirkler ble den kansje knapt registrert, og så vidt vites ikke omtalt noen steder, og kansje mer å mindre glemt og kansje forde av hva som best kan forklares med å gjøre en rad små ting riktig, noe som jo ofte skiller mellom det <og lykkes langt på vei> og <det helt store>. Og det er hva som kansje kan siest om Leeder-Gilde E.V. i ettertid. Det var en forening som langt på vei lykkes i sitt forehavnede, å blåse liv i lær, skinn kunst og håndtverk. Mens manglene, sånt som å ha med et ISBN nummer i en bok, kansje også langt på vei var en medvirkende årsak til at det gikk som det gikk med Leeder-Gilde E.V. til sist.

Epilog Leeder-Gilde E.V.

Nyheter og informasjon ellers om Leeder-Gilde E.V. nådde hit til landet bl.a. gjennom amerikanske blader/skrifter og i (9*) juli år 2000 kunne det amerikanske foreningsbladet *<Newsletter>*, som den gang ble utgitt av Lone Star Leathercrafters i Forth Worth, Texas, USA meddele at Leeder-Gilde E.V. var opplest grunnet indre stridigheter angående økonomiske spørsmål. (9*) "Oposisjon" som ene part i saken gjennom innlegg i bladet ble omtalt som forsøkte hvistnok og drive foreningen(10*)Leeder-Gilde E.V. videre, noe som hvistnok ikke gikk så bra. Men mulig er det, at det kunne ha blitt til gjevest for lær, skinn, kunst og håndtverk som hele, i Europa, om foreningen hadde fortsatt. Den annen part på sin side dannet en ny forening med navn(9*) Leather Art Forum.

LEDER-GILDE E.V.

"LEDER-GILDE" A NECESSARY INITIATIVE

This association was founded in march 1990 by members from Holland, Switzerland and Germany, who were well aware of the difficulties in promoting leather-art and leather-craft.

Our aims are to educate and teach by means of exhibitions, workshops, seminars and conferences, so that the attention is drawn to leatherwork as an artform but also as a craft with artistic creativity. Techniques like moulding, embossing, peeling, tooling and carving have been practiced over the centuries, i.e. by the Romans and other civilizations, but also by ethnic tribes throughout the world.

These techniques were almost lost and forgotten and therefore doomed to become extinct after the industrial revolution.

The "Leder-Gilde" has created a movement to combat these tendencies but also to inform the public of the innovative ideas of artists and craftsmen alike. We are closely involved with other guilds in U.S.A.; Norway; Japan; Australia and New Zealand - just to mention a few - and we participate regularly in their events.

René Berends
-President-

"LEDER-GILDE"
Rosenheimerstr. 92 a, D-81669 München, Tel.: 089-44718333; Fax: 089-44718332; E-mail: LederGilde@t-online.de
- VR 13098 - München

10

Billeder. Det øverst til høyre viser forsiden av boken som Leeder-Gilde E.V. gav ut i 1997. Og ved siden av en *annonsering som forteller om Leeder-Gilde E.V. **Fotoet under disse til venstre er et litt historisk foto i skinn/lær-sammenheng i og med at det viser René Berends på kunst og håndverksmesset på Sjølyst i år 2000 med vandretutstillingen <Fine Art in Leather>. Og ved siden av, til venstre, to små kopier som viser de omtalte amerikanske blader i denne utgavens kronikk om Leeder-Gilde E.V. Kildehenvisning
*Katalog, Leather 2000 < A world of Leather>, ** Foto, Lær, Sko og Skinn. år 2000

Foto: Gammel norsk kunnnesal fra 1846. Legg merke til punsel-dekoren(foto over tekst) som er nokså lik den type <veiner> punsler som brukes i dag,samt punktmarkeringene innenfor, som er typisk kombinasjon med en <seeder> punsel. Ellers er pregingen på salkappen interessantfoto til venstre). Den virker til å være en utviklet form av lilje-dekor som i denne utgave av bladet såvidt er omtalt i spalten <Verkstedkroken> forbundet med funnet av vesteikket på Sørensga i Oslo som også har en type lilje-dekor i lokket.(Hvordan det forholder seg med lilje-dekoren emnet ikke synes å ha fått en kunsthistorisk behandling innenfor et begrep som del av norsk kunsthåndverk.

